

Адыгэ макь

№ 112-113 (20377)

2013-рэ илъэс

МЭФЭКУ

МЭКЪУОГЪУМ и 27-рэ

Адыгэ Республикэм и Правительствоэ игъэзет

Мэкъуогъум и 27-р — ныбжьыкIэхэм я Маф

Адыгэ Республикэм шыпсэухуэ лъытэныгъэ
зыфэтшIыхэрэр!

ТикIэлэ ыкIи типшъэшъэ лъапIэхэр!

*Мэфэки шIагъом ныбжьыкIэхэм я Мафэ фэиI тышъу-
фэгущIо!*

*НыбжьыкIэгъур — хэтрэ цIыфи ицIыIэныгъэкIэ анахь
охътэ шIагъоу щыт. Гухэлъ инхэм, лъыхъоным, кIэ го-
рэхэр кыхъэгъэцIыгъэнхэм ар ренэу япхыгъ.*

*Адыгеим иныбжьыкIэхэр республикэм итворческэ
кIоцIэ шхъалэу щытых. Непэрэ еджакIохэр, студент-
хэр, предпринимательхэр ыкIи специалист ныбжьы-
кIэхэр арых тирусубликэки тыхэгъэгукIи анахь
гугъэпIэ инхэр зэтпыххэрэр.*

*Непэ социальнэ мэхъанэ зилэ Iофтхъабзэхэм ахэр
кIэцIако афэхъух, цыIэныгъэм илгъэныкIо пстэуми ах-
лажьэх, тирусубликэ ихэхъоныгъэкIэ мэхъанэшхо зилэ
унашъохуэ аштэцIтхэм атэгущIэх.*

*Шъуигъухэлъхэр кыжыгъудэхъунхэм пае амал зериIэкIэ
тыжыгъудэцIт, тишIагъэ шъодгъэкIыцт. Ац пае илгъэ-
сыбэ хъугъуэ республикэм ныбжьыкIэ проектхэр ыкIи
программэхэр цызэишIахы. Ахэм кызылгъаубытых
лъэныкIо зэфэхъафхэр — гъэсэныгъэр ыкIи шIэны-
гъэр, спортыр ыкIи культурэр, бизнес цIыкIур ыкIи
цIыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэныр.*

*Инвестициехэм мы охътэ блажьэхэм Адыгеим шIагъуэ
кыфахыгъэр нафэ кызырэхъуцтым тицыхъэ телъ.
Тыгу кыддэлэу зэкIэми тышъуфэлъаIо псауныгъэ пытэ,
насын шъуиIэнэу, Адыгэ Республикэмрэ зэдытиэ Хэгъэ-
гушхоу Урысые Федерациемрэ яфедэ зыхэлъ пшъэрыл-
хэм язэшIхынкIэ гъэхъэгъэишхохэр шъуиIынхуэ!*

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и
Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

ПАРЛАМЕНТЫМ ИЯТIОКIЭНЭРЭ БЛЫРЭ ЗЭХЭСЫГЪУ

хъанхэ хъумэ, шIагъэхэр бэдэ-
дэкIэ нахь онтэгъу зэрэхъуш-
хэр хигъэунэфыкIыгъ. Депута-
тэу Владимир Овчинниковыр
аужырэ илъэсхэм республикэм
физическэ культурэмрэ спор-
тымрэ хэхъоныгъуэ шашы-
гъэхэм кыатегушылагъ, спор-
тым эпхыгъэ базэ пытэ зэра-
гъэпсыгъэм, физическэ культу-
рэмрэ спортымрэкIэ Комите-
тым бэкIэ нахь Iоф дэшIэ-
гъошIу зэрэхъугъэм анаIэ ты-
раригъэдзагъ. Депутатхуэ Са-

Илъэс зэфэхъысыжъхэр кыышIыгъэх

Адыгэ Республикэм и Къэ-
ралыгъо Совет — Хасэм иIоф-
шIэн шэны зэрэфэхъугъуэ, мазэ
къэс зэхэсыгъо зэхашэ, зигъо
хэбзгъуэуцугъэхэм япроектхэм,
республикэм исоциальнэ-эконо-
микэ шхъалэу тыгъуасэ,
мэкъуогъум и 26-м, ялагъэм
иповесткэ Iофыгъуабэ хагъэ-
уцон фаеу зыкIэхъугъэри. Къы-
зэрэтшIошIырымкIэ, повесткэм
хэтыгъэ Iофыгъо пстэуми
аныхь шхъалэу шытыгъэ Адыгэ
Республикэм и Лышхъуэ
ТхъакIушынэ Аслъан Адыгэ
Республикэм иминистрэхэм я
Кабинет 2012-рэ илъэсым Iоф
зэришлагъэм ехыылгъэ отче-
тэу кыышIыгъэм едэлугъэныр.
Ары повесткэм хэтыгъэ Iофы-
гъохэм ятегушIэн зэрэрагъэ-
жагъэри.

Зэхэсыгъом иIофшIэн хэлэ-
жагъэх Адыгеим и Лышхъуэ
ТхъакIушынэ Аслъан, Пре-
мьер-министрэу КъумпIыл
Мурат, федеральнэ инспектор
шхъалэу Адыгеим цыIэ Лы-
Iужъу Адам, федеральнэ, рес-
публикэ гъэцэкIэкIо хэбзэ кы-

лыкъухэм, муниципальнэ обра-
зованиехэм япащэхэр, обще-
ственнэ организациехэм ялIы-
кIохэр, журналистхэр, нэмыкI-
хуэ рагъэблэгъагъэхэр.

Депутатхэм апашхъэ кы-
цыгушIыгъэ, ТхъакIушынэ
Аслъан министрэхэм я Каби-
нет блэкIыгъэ илъэсым Iоф
зэришлагъэм, республикэм исо-
циальнэ-экономикэ хэхъоны-
гъэхэм ыкIи Адыгеим шыпсэ-
ухэрэм ящылэкIэ амалхэм зэ-
хъокIыныгъуэ афэхъугъэхэм,
икъу фэдиэу зылымIэсыгъэ-
хэм, тапэкIэ пшъэрылIыкIэу
кыуцухэрэм, ахэр зэшIохыгъэн-
хэм фэиI хабзэм икъутамэхэм
алэ зэкIэдзагъуэ Iоф зэришIэн
фаем, нэмыкIхэм кыащыуцугъ.
ЗэкIэ кыIуагъэхэр зэфэхъы-
сыжыныгъэ хъумэ, уасэу афэп-
шIын плэкIыштыр зыамалэу
ыкIи хэкIыпIэу шыIэхэр агъэ-
федэхэзэ Адыгеир зэрильэкIэу
хэхъоныгъэхэм афакIоштыгъ
ыкIи ахэр IэубытыпIэ ашIыхэзэ
тызыхэт 2013-рэ илъэсым зэ-
шIохыгъэн фэе гухэлъыкIэхэр
агъэнэфагъэх. Адыгеим и Лы-
шхъуэ иотчет мы тхыгъэм
кыкIэлъыкIоу тигъзет кы-
хеутышъ, гъэзетеджэхэм лъэ-
ныкIо пстэуми анаIэ атыра-
дзэн, блэкIыгъэ илъэсым рес-
публикэм исоциальнэ-экономи-

кэ шылакIэ зэрэгъэпсыгъагъэм
нэлIуасэ зыфашIын алъэкIыштыр.

Зэхэсыгъом хэлэжъэгъэ де-
путатхэр отчетым едэлугъэхэ
къодыеп, еж иеплъыкIэхэм
атэгъэпсыкIыгъуэ IофшIагъэ-
хэм уасэ афашIын, гъэхъагъэ-
хэри шыкIагъуэ ыльтыгъэхэри
кыIонхэ амал депутат пэпчъ
илагъ. Ар кызыфагъэфедэзэ,
Адыгеим и Лышхъуэ иотчет
итегушIэн хэлэжъагъэх Къэ-
ралыгъо Советым — Хасэм и
Тхъаматэу Владимир Нарож-
нэр, депутатхуэ Тхъаркыохуэ
Мухъарбий, Мырзэ Джанбэч,
Александр Лобода, Владимир
Овчинниковыр, Анатолий Ива-
новыр, КIэрэщэ Анзаур, Сапый
Вячеслав, Пэнэшъу КъэпIлан,
Игорь Ческидовыр, Шъэо Ас-
кэр, Сергей Погодиныр, КIэр-
мыт Мухъдин, Iэщэ Мухъамэд,
Адыгеим и Прокурорэу Васи-
лий Пословскэр.

ЗэкIэ дэгъу зэкIагъуэ, шыкIа-
гъэ гори шымылагъуэ ТхъакIу-
шынэ Аслъан иотчет кыышIы-
гъэлэгъуагъэп, депутатхэми
ащ фэдэ еплъыкIэ ялагъэп. Ау
пчъагъэхэм, шысэхэм уадэхын,

Адыгеим хэхъоныгъэ ымы-
шыгъуэ пIон плэкIыштыр.
Джащ фэдэ екIоллакIэ зыдалы-
гъуэ кыгушIыгъэхэ, депутатхэм
янахыбэм министрэхэм я Ка-
бинет, республикэм игъэцэкIэ-
кIо хабзэ пэцэныгъэ дызезы-
хъэрэ ТхъакIушынэ Аслъан
яIофшIагъэхэм осэ икъу кыафа-
шыгъ, амалэу илэхэм атэгъэп-
сыкIыгъуэ Адыгеир ыпэкIэ зэ-
рэлъыкIуатэцIыгъэр хагъэунэ-
фыкIыгъ, еж депутатхэми
ифэшъошэ пшъэдыкIыжэ зы-
фалъэгъужыгъэ республикэм
ихэхъоныгъэхэр хъункIэ лы-
тэгъэнхэ зэрэфаер кыIуагъ.

Депутатэу, бюджет комите-
тым итхъаматэу Мырзэ Джан-
бэч республикэ бюджетыр
ихъухъэгъэным кыныгъоу
пылхэм дэгъоу зэрэащыгъуа-
зэр иIэубытыпIэу, министрэхэм
я Кабинет, ыпшъэкIэ ТхъакIу-
шынэ Аслъан хэкIыпIэу, ама-
лэу шыIэхэр зэрагъэфедэхэрэр,
Адыгеим ихэхъоныгъэхэр
гъэлъэшыгъэнхэм фэиI алъэкI
кызырамыгъанэрэр кыIуагъ.
ШIагъуэ цыIэхэмрэ шыкIагъэ-
хэмрэ шъэчальгэм зэдытеплъ-

пый Вячеслав, КIэрмыт Мухъ-
динэ, Сергей Погодиным пред-
приниматель IофшIэным Ады-
геим амалэу цыриIэхэм ягугъу
кыащIыгъэ, аужырэ илъэсым
зэхъокIыныгъэхэр а отраслэм
зэрэфэхъугъэхэр, амалышIухэр
ялэхуэ, зи пэрыохуэ афэхъоу
Iоф зэришIэрэр, уегугъуэ Iоф
пшIэмэ гъэхъагъэхэм уафэкIон
зэрэплэкIыштыр кыIуагъ.
Депутатхэм кыаджагъэх акIуа-
чIэ зэхэлъэу зэкIэри гъэпсын
IофшIэным, Адыгеир ыпэкIэ
лыгъэкIотэгъэным фэлэжъэн-
хуэ. КIэрмыт Мухъдинэ хигъэ-
унэфыкIыгъ Iоф уиIэу Адыге-
им и Лышхъуэ, Премьер-ми-
нистрэм адэжэ учIэхъаштмэ,
хэти пэрыохуэ кызырэфэ-
мыхъуштыр, якIолIэгъошIухуэ
зэрэщытхэр, ыпэкIэ ащ зэрэфэ-
мыдагъэр. Депутатэу Шъэо
Аскэр кIэкI дэдэу кыгушIыгъэ
зэкIэми анаIэ тыраригъэдзагъ
хэхъоныгъагъэхэм Адыгеир
афакIо зыхъукIэ зынэ кыкIа-
охэрэр, бгъунджэу уцэ зышIо-
игъохэр кызырэтхэтхэм уезэ-
гы зэрэмыхъуштыр.

(ИкIэлъх я 2-рэ н. ит).

Илъэс зэфэхьысыжьхэр къышIыгъэх

(А 1-рэ и. къыщегъэ).
Депутатэу КIэрэщэ Анзаур гъэсэнэгъэм нахьыбэу къыте-гушыIэзэ, отраслэм иматери-альнэ базэ зызэриушъомбгъу-гъэм, шыкIагъэ горэхэм яугъу тшы зыхъукIэ конструктивнэ екIоллакIэ зыдэтIыгъын, куль-турэ тхэлъэу шыгушыIэн, джэ-гъогъуныгъэ зыдэтымыIыгъэу ыпкIэ тызэрэлъыкIотэщтым игугъу тшыным зедгъэсэн фаеу зэрилгытэрэр хигъэунэфыкIыгъ.
Парламентым и Тхьаматэ игуадзэу Iэцэ Мухъамэд къыгу-

шыIэзэ Парламент ИофшIэным Тхьаркъохьэ Мухъарбый зэ-щыхъон шыкIэу хилъхьэрэр пхъашэу критикэм кIигъэкIыгъ. Шыпкъагъэ зыхъмылъ къэ-бархэр къэбарлъыгъэIэс амал-хэм алэкIэзыгъахьэхэрэр ыу-мысыгъэх. Адыгэ Республикэм и Прокурорэу Василий Послов-скэм къыIуагъ куп зырызхэм тхьаусыхъу Iэклагъахьэхэрэр, Интернетым ратIупшыхьэрэ къэбархэр, Адыгеим ыцIэ Iа-екIэ зэрагъэлурэр янэплъэгъу зэритхэр, ахэр зэрэзыхафхэрэр,

ифэшъошэ къэбархэр респуб-ликэм и Лышъхьэ, нэмыкI IэнэтIэзехьэхэм зэралъагъэлэ-сыхэрэр. Ащ зэфэхьысыжьэу ышIыгъэхэм пшъэдэкIыжъ зы-пыл хэбзукъоныгъэхэр Ады-геим шызэрахьагъэхэу къызе-рэхамыгъэщыгъэр къыбгури-гъалоштыгъ.

Отчетым зытегушыIэхэ уж ТхьакIушынэ Аслъан кIэкIэу къэгъушыIагъ, министрэхэм я Кабинет иIoфшIагъэхэм уасэу къафашIыгъэмкIэ, чаныгъэ ахэлъэу отчетым зэрэтегушы-IагъэхэмкIэ зэрафэразэр, шIэ-гъэн фаеу алъытагъэхэм ады-ригъаштэзэ тапэкIэ ИофшIэныр нахь дэгъоу зэхэщэгъэным ыкIуачIэ зэрэрихьылIэщтыр де-

путатхэм къариIуагъ.

Нэужым повесткэм хагъэу-цогъэгъэ нэмыкI Иофыгъохэм ахэплъагъэх. «Правительствэ сыхъатым» тегъэпсыкIыгъэу депутатхэр едэлугъэх Адыгэ Республикэм и Законэу «Ады-гэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэт политичес-кэ партиехэм яIoфшIэн телека-налхэм ыкIи (е) радиоканал-хэм къащагъэлъагъо зыхъукIэ зэфэдэ фитыныгъэхэр яIэнхэм игарантиехэм яхьылIагъ» зы-филорэр гъэцэкIэжыгъэ зэрэ-хьурэм ехьылIэгъэ къэбарэу министрэхэм я Кабинет къы-щагъэхъазырыгъэм. Ащ ехьы-ллагъэу къэгъушыIагъ Адыгэ Республикэм лъэпкъ Иофхэм-

кIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэ-урэ тильэпкъэгъухэм адырIаэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Коми-тет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр. Джащ фэдэу зэхэсы-гъом апэрэ ыкIи ятIонэрэ еджэ-гъухэм ателыгъэгъэ законопро-ект IокI щыхэплъагъэх, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет апэрэ кварталым гъэ-цэкIэжыгъэ зэрэхъугъэм ехьы-лэгъэ отчетэу финансхэмкIэ министрэм къышIыгъэм, цIы-фым ифитыныгъэхэмкIэ Адыгэ Республикэм и Уполномочен-нэ къышIыгъэ докладымрэ от-четымрэ ядэлугъэх, нэмыкI Io-фыгъохэм ахэплъагъэх, ифэ-шъошэ унашъохэр ашIыгъэх. Мыщ къыкIэлъыкIоу Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ къы-шIыгъэ отчетыр къыхэтэуты.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ къышIыгъэ отчетыр

Лытэныгъэ зыфэсшырэ депутатхэр!

Адыгэ Республикэм имини-стрэхэм я Кабинет 2012-рэ илъэ-сым къыкIоцI республикэм социальнэ-экономикэ хэбъ-ныгъэу ышIыштымкIэ Иоф-тхьабзэхэр рихъухьэщтыгъэх ыкIи ыгъэцэкIэщтыгъэх. Анахь пшъэрылъ шъхьалэу щытыгъэр Адыгеим щыпсэурэ пэпчэ ищыIакIэ нахьышIу шIыгъэ-ным тегъэпсыхьэгъэ Иофтхьаб-зэхэу программэхэм къыда-лгытэхэрэм ягъэцэкIэн ары.

Адыгэ Республикэм имини-стрэхэм я Кабинет иIoфшIэн илъэныкIо шъхьалэхэм зыкIэ ащыщ хэбзэихъухьан ИофшIэ-ным хэлэжьэгъэныр.

Илъэсэу икIыгъэм Адыгэ Республикэм и Лышъхьэрэ иминистрэхэм я Кабинетрэ за-конопроект 47-рэ Адыгэ Респу-бликэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм къыхалъхьагъ. Ахэр зэкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралы-гъо Совет — Хасэм ыштагъэх.

Республикэм ищыIэныгъэ епхыгъэ Иофыгъуабэ хэбзэихъ-хьэ ыкIи гъэцэкIэкIо къулыкъу-хэм яздэгъушыIэгъу-зэхэсы-гъохэмкIэ зэшIуахыштыгъ, Адыгэ Республикэм и Къэралы-гъо Совет — Хасэм изэхэ-сыгъохэу «правительствэ сы-хъаткIэ» зэджэхэрэ шIыкIэм тетэу ар гъэцэкIагъэ хъушты-гъэ. Адыгэ Республикэм икIэ-ралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм доклади 10 къы-рахьыллагъ. Мы къыкIэлъыкIо-штыгъэм япхыгъэ Иофыгъохэм ахэплъагъэх:

— кIэлэцIыкIу ибэхэм ыкIи ны-тыхэр зышъхьарымытыжъ-хэм зычIэсыштыгъэ унэхэр ягъэ-гыотыгъэнхэр;

— Адыгэ Республикэм иуч-реждениехэу гъэсэнэгъэ зыча-рагъэгъотыхэрэм ягъэфэбэн;

— Адыгэ Республикэм щып-сэурэ цыфхэу джырэ уахътэм диштэрэ, технологиие иныр зы-лгъапсэу щыт медицинэ IэпыIэ-гъур зыщыклагъэхэм алъыгъэ-Iэсыгъэныр;

— гидротехникэ псэуалъэхэу республикэм итхэм язытет ыкIи псыкIуным ахэр зэрэфэ-хъазырхэр;

— мэкъу-мэщым ылъэны-къокIэ Иофхэм язытет.

Адыгэ Республикэм имини-стрэхэм я Кабинет ежъ къы-фэгъэзэгъэ пшъэрылъхэм ате-гъэпсыхьагъэу цыфым ифиты-ныгъэхэмрэ ишъхьафитыны-гъэхэмрэ, общественнэ мыл-кур ыкIи порядкэр къыухъу-мэнхэм, бздэжшIагъэм, терро-ризмэм ыкIи экстремизмэм апэшIуекIорэ бэнэныгъэм яп-хыгъэ Иофтхьабзэхэр зэрихъэ-щтыгъэх.

2012-рэ илъэсым бздэжшIа-гъэхэм, анахь хьылъэ бздэжэ-шIагъэхэри зэрахэтхэу, япчъа-гъэ нахь макIэ хъугъэ.

Ащ дакIоу цыфхэм зэрар арахэу, япсауныгъэ шынагъо къыфыкъокIэу зэрагъэунэфы-рэм, джащ фэдэу республикэм игъогъухэм тхьамыклагъоу къа-щыхьурэм ипчъагъэ зэрэхъо-рэм нахьыпэм фэдэу джыри уимыгъэгумэкIын плъэкIырэм.

Хэбзукъоныгъэхэм къакIе-гъэчыгъэным тегъэпсыхьэгъэ Иофтхьабзэхэр зэрэзэшIуахы-хэрэм яшIуагъэкIэ республикэм бздэжшIэгъэ лъэныкъомкIэ иIoфхэм язытет IэкIу на-хьышIу хъугъэ.

Адыгеим общественнэ-поли-тикэ зыпкытыныгъэу, мамыр-ныгъэу, дин зэгурыIоныгъэу илъхэм яшIуагъэкIэ социальнэ-экономикэ хэбъоныгъэм иIo-фыгъо шъхьалэхэр гъэхьагъэ хэлъэу зэшIуахынхэ алъэкIыгъ.

2012-рэ илъэсым Адыгэ Рес-публикэм Къэралыгъо програм-мицмэ, федеральнэ программы 7-мэ, пIэлъэ кIыхьэм телъы-тэгъэ программэ 31-мэ, ведом-ствэ программэ 34-мэ атегъэп-сыхьэгъэ Иофтхьабзэхэу сомэ миллиади 5-м ехъу зыпIу-хьагъэхэр щызэшIуахынхэ алъэкIыгъ.

Адыгэ Республикэм изэхэу-бытэгъэ бюджет хэбзэлахь ыкIи мыхэбзэлахь хахъоу 2012-рэ

ильэсым фэхъугъэр сомэ мил-лиарди 7-рэ миллион 689-рэ, нэмыкIэу къэпIон хъумэ, 2011-рэ илъэсым къыIэкIэхъа-гъэм ипроценти 118-рэ.

Адыгэ Республикэм ибюд-жет ихъарджхэр 2013-рэ илъэ-сым щылэ мазэм и 1-м ехъу-лэу сомэ миллиард 15-рэ мил-лион 448-м нэсыгъэх, респуб-ликэ бюджетым — сомэ мил-лиард 12-рэ миллион 761-м. Ыпэрэ илъэсым елътыгъэмэ, зэхэубытэгъэ бюджетымкIэ хъарджхэр проценти 111,7-кIэ нахьыбэ хъугъэх, республикэ бюджетымкIэ — проценти 114,4-кIэ.

Предпринимательствэ цIы-кIуыи хэхъоныгъэ ешIы. Биз-несым къэралыгъо IэпыIэгъу етыгъэным фытегъэпсыхьэгъэ Иофтхьабзэхэм ащкIэ яшIуагъэ къэкIо. Адыгэ Республикэм ип-рограммэ гъэнэфагъэу «Пред-принимательствэ цыкIумрэ гу-рытымрэ хэхъоныгъэу ашIы-щтыр» зыфилоу 2012 — 2014-рэ илъэсхэм ателъытагъэр гъэцэ-клагъэ мэхъу. Илъэсэу икIы-гъэм къэкIопIэ пстэуми къаха-гъэкIызэ ащ изэшIохын сомэ миллион 311-рэ пIуагъэхьагъ. Бизнес цыкIумрэ гурытымрэ ясубъект 1424-мэ IэпыIэгъу арагъэгъотыгъ. Ащ къыхэкIэу ИофшIэпIэ чIыпIэ минишым ехъу зэхащагъ ыкIи къагъэнэ-жын алъэкIыгъ.

2012-рэ илъэсым инноваци-ехэм яхэхъоныгъэ, производ-ствэр уахътэм диштэу гъэкIэ-жыгъэным, оборудованиекIэм япхыгъэ Иофтхьабзэхэм язе-хъанкIэ къэралыгъо IэпыIэ-гъумкIэ шIыкIэ-амалыкIэхэр агъэфедэгъэх. НыбжыкIэ ин-новационнэ проектхэмкIэ зэ-нэкъокъухэр зэхащагъэх.

Товархэм якъыдэгъэкIынкIэ ыкIи фэIо-фашIэхэм язэшIо-хынкIэ республикэм иорганиза-циехэм Иофтхьабзэу зэшIуахы-гъэр ызыщанэм нэсэу нахьы-бэ зэрэхъугъэм ар къегъэшъып-къэжы.

Продукциеу сомэ миллиард

60-м ехъукIэ нахьыб Iуагъэ-кIыгъэр, ар ызыщанэ фэдизкIэ нахьыб.

Республикэм щыпсэурэ цыф-хэм чIыпIэхэм къащагъэхъазы-рырэ гъомылапхьэхэр нахь осэ цыкIухэмкIэ алэкIэгъэхьэгъэн-хэм пае ермэлъыкхэр зэхашх.

Иофтхьабзэу «Народный хлеб» зыфиорэр гъэхьагъэ хэлъэу гъэцэкIагъэ мэхъу, ащ тегъэпсыхьагъэу 2012-рэ илъэ-сым хьалыгъу миллионрэ мин 700-м ехъурэ шIуагъэкIыгъ.

Адыгеим мэкъумэщ товар-хэр къыщызышIыхэрэм пстэ-умкIи зэхэубытагъэу къахы-жыгъэр проценти 2,2-кIэ на-хьыбэ хъугъэ. Былымхъуным-кIи хэхъоныгъэхэр ашIыхэ хъугъэ.

Арэу щыт нахь мышIэми, кIымэфэ-бжыхьэ лъэхъаным, дунаим изытет елътыгъэу, зернэ фышъхьэ лэжыгъэу къа-хыжыгъэр нахь макIэ хъугъэ.

Илъэсым икIэлуххэм нафэ къызэрашIыгъэмкIэ, 2011-рэ илъэсым елътыгъэмэ, зернэ ыкIи зернэбобовэу къахыжы-рэр ызыплланэ фэдизкIэ нахь макIэ хъуи, тонн мин 323-м нэ-сыгъ. Тыгъэгъазэу къахыжы-рэр ызыщанэ фэдизкIэ нахьы-бэ хъугъэ, пындыфыр — процент 40-кIэ, натрыфыр — фэди 2,4-кIэ нахьыбэ хъугъэ.

Агропромышленнэ комплек-сым хэхъоныгъэ ышIыным пае федеральнэ ыкIи республикэ бюджетхэм къахагъэкIи сомэ миллион 420-рэ фэдиз къэра-лыгъо мылкъу IэпыIэгъоу алэ-клагъэхьагъ.

Продукциеу къахыжыгъэрэм илъэпкъ зэфэшъхьафхэмкIэ хэхъоныгъэхэр ашIыгъэх: бы-лымыхъумкIэ ыкIи тыгъэгъа-зэм хэшIыкIыгъэ дагъэмкIэ, къое лъэпкъ зэфэшъхьафхэм-кIэ, шIэмкIэ, IэшIу-лшIухэмкIэ, минеральнэ псымкIэ, пивэмкIэ, аркъымкIэ, санэхэмкIэ, джащ фэдэу былым IусхэмкIэ.

Лы, хьаджыгъ, хьалыгъу зы-фэпIоштыгъэмкIэ зэрэгугъэгъэхэ пчъагъэхэр гъэцэкIагъэ хъугъэ-

хэп ыкIи ахэм якъыдэгъэкIын ипсынклагъэ къыкIичыгъ.

Республикэм игъомылэп-хьэшI промышленность иот-раслэхэм ащыщэу анахь зып-кытыныгъэ хэлъэу хэхъоныгъэ зышIыгъэр щэ отраслэр ары, илъэсэу икIыгъэм процент 25-рэ ащ хэхъуагъ.

Илъэс заулэ хъугъэу туриз-мэм ылъэныкъокIэ показатель шъхьалэхэм ахэхъо. ГушыIэм пае, 2012-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм зекIо мин 286-рэ къэкIогагъ, 2011-рэ илъэсым елътыгъэмэ, процент 12-кIэ ар нахьыб. Туризмэм епхыгъэ фэIо-фашIэхэу афызэшIуахы-гъэхэр проценти 10-кIэ нахьы-бэ хъугъэх ыкIи сомэ миллион 346,5-м нэсыгъ.

2012-рэ илъэсым республи-кэмкIэ инвестициехэр нахь макIэ хъугъэх, 2011-рэ илъэсым елътыгъэмэ, процент 24-кIэ къыкIичыгъ ыкIи сомэ милли-ард 14,7-м нэсыгъ. Пстэуми апэу къыкIичыныр къызыхэ-кIыгъэр компаниеу «Юггаз-энерджи» зыфиорэм ипроект ин зэраухыгъэр ары.

НепэкIэ республикэм инве-стиционнэ проект 50-м ехъумэ щадэлажъэх, ахэм сомэ милли-ард 68,5-рэ фэдиз апэлъухашт.

Компаниеу «Киево-Жураки» зыфиорэм Теуцожь районым къо комплексышхо щигъэп-сыгъ, сомэ миллиарди 2 фэдиз хъурэ инвестициехэр ащ пэ-лухьагъэх. Гъэхьагъэ хэлъэу а проектыр гъэцэкIагъэ зэрэхъу-гъэм къыхэкIэу къохэр зыща-хъуштыгъэ ыкIи зыщышIуабы-щтыгъэ псэуалъэхэр шIыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ унашъо аштагъ, 2013-рэ илъэсым къыкIоцI ахэр атIупшыщтых.

Я XI-рэ Дунэе инвестицион-нэ форумэу «Шъачэ-2012-рэ» зы-фиорэм тегъэпсыхьагъэу сомэ миллиард 36-рэ зыпIухьашт зэ-зэгъыныгъи 7-мэ акIэтхьагъэх.

Компаниеу «АНТЕЙ» зыфи-орэм ипроектэу чIыдагъэр переработкэ зышашIыштыгъэ рай-

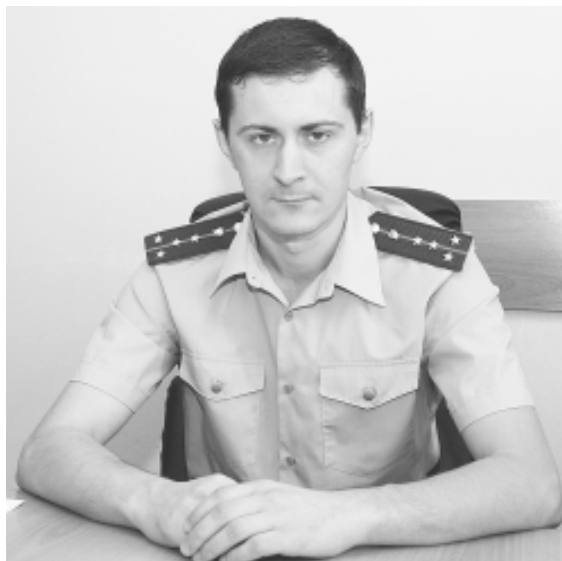
ШьукъызэрэсэдэIугъэм
фэшI тхьашьуегъэпсэу шьо-
сэю.

КъамышIэным щыгугъыхэрэр щыIэх

Сыдырэ обществен-
нэ-политическэ
формации шэны
фэхьугъэу, къо-
лъхъэыхыныр сыди-

гъокIи щылагъ, щыI ыкIи ар цыфым хэгъэзыжыгъошлоу щытэп, сыда плэмэ мылкъум димыхъыхыщтэу узылуIэхытэр бэп. Гупшы-сэкIэ гъэшIэгъонэу хъугъэу цыфыр IэнэтIакIэм зылуагъахъэкIэ, апэрапшIэ зэгупшысэрэр пхъэнтIэкIоу зытетIысхъагъэм ышъхъэ-кIэ фэдэу къыфыхэкIыщтыр ары. Совет хабзэм илъэхъанэ цыф-хэм гурыт щылаIэу ялэр зэфэдагъэти, тыгъоныр къебэкIыщты-гъэ нахъ, къолъхъэыхыным джырэм фэдэу обществэм чыплэ щырилагъэп, ау амыгъэфедэхъыгъэу плоньри тэрэзэп. Зэ-хъокIыныгъэкIэ зэджэгъэхэ лъэхъаным къыщыублагъэу Уры-сыякIэм а узым лъэшэу зыщыушъомбгъугъ, ащ шIокIымэ, хэ-гъэгур Iодыжыпэным ищынагъо щылэ зэрэхъугъэр ары ифэшъошэ хэбзэгъэуцугъи аштэн фаеу зыкIэхъугъагъэр. Хэбзэ ыкIи нэмыкI къыхэгъэкIыплэ IэнатIэ зылыгъхэр ащ къыгъэщы-нагъэха, къолъхъэыхыныр нахъ макIэ хъугъа? А упчIэм теубытагъэу джэуап къетыжыгъуаеу зэрэщытыр телевидением къытлыгъэлэсырэ къэбархэм ахэтэлъагъо. Щысэшлоу щыт нахъ мышIэми, сыд пае зэрэхэгъэгушхоу тштэн, теплъын мы Iофыр тиреспубликэ зэрэщыгъэпсыгъэм. Ащ пае зы-фэдгъэзагъ Адыгэ Республикэм и Прокурор къолъхъэыхыным пэуцугъэным ехьылIэгъэ хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцэкIэжырэ уплъэкIугъэнымкIэ иIэпылэгъу шъхъалэу Михаил Кривецкэм.

къызылотыкIырэ щысэ
горэ къытфэхъын плэ-
кIышта?

— Ащ фэдэ щысы къэсхъын слъэкIышт. Гушъым пае, Джэ-джэ районым ипрокуратурэ муниципальнэ образованиеу «Джэджэ районым» иадмини-страции уплъэкIунхэр щышIы-хэзэ къыхигъэщыгъ Урысые Федерацием Къэлэгъэпсыным-кIэ икодекс ия 46-рэ статья ыгъэнэфэрэ шапхэр ыукъозэ, район администрацием ипашцэ игуадзэу, архитектурэмкIэ ыкIи къэлэгъэпсынымкIэ Гъэлоры-шIапIэм ипашцэу Г. А. Кузь-миным муниципальнэ обра-зованиеу «Сергиевскэ къо-джэ псэупIэм» гъэстыныпхъэ шхъуантIэм игъэфедэн зыще-гъэушъомбгъуэгъэным ехьылIэ-гъэ лъэлIур зэрэфимыгъэцэ-кIагъэр, къэлэгъэпсын планыр зэрафимыгъэхъазырыгъэр. Мыш дэжым Г. А. Кузьминым зыкыфэзыгъэзагъэхэм ари-луагъ планыр гэхъазырыгъэ-ным фэшI гъунэпкэ гъэнэф-гъэ зилэ обществэу «Архитек-турнэ-планировочнэ бюроу» ежъ ишъхъэгъусэу Е. Н. Кузь-минар зипашцэм екIолIэхэ фаеу.

Нэужым муниципальнэ обра-зованиеу «Сергиевскэ къоджэ псэупIэм» зыцIэ кыралогъэ сатыу организацием проектыр гэхъазырыгъэным фэшI зэ-зэгъыныгъэ дишIыгъ, хэбзэн-чъэу псэупIэм ибюджет кы-хэкIыгъэ мылкъу проектым игъэхъазырын пэлуагъэхъагъ. Хэбзэнчъэу къэзышIырэр а IофшIэныр ыпкIэ хэмылэу архитектурэмкIэ ыкIи къэлэ-

гъэпсынымкIэ ГъэлорышIапIэм ыгъэцэкIэн фаеу зэрэщыты-гъэр ары. ЗэкIэмкIи 2012-рэ илъэсым джащ фэдэ зэзэгъы-ныгъэ 12 зэдашIыгъ ыкIи гу-хэлэ гъэнэфэгъэ зилэ федераль-нэ программэу «Къуаджэм 2012-рэ илъэсым нэс исоциаль-нэ хэхъоныгъэхэр» зыфиIорэм тегъэпсыкIыгъэу къатлупшы-гъэ мылкъум щыщэу сомэ 87900-рэ пэлуагъэхъагъ.

УплъэкIунхэм къызэрагъэ-лъэгъуагъэмкIэ, зыцIэ къесло-гъэ документациер Г. А. Кузь-миным ишъхъэгъусэ зипэшцэ са-тыу организациер арэп зыгъэ-хъазырыгъэр, муниципальнэ образованиеу «Джэджэ рай-оным» архитектурэмкIэ ыкIи къэлэгъэпсынымкIэ и Гъэлоры-шIапIэ испециалистхэр ары нахъ. УплъэкIунхэм яхьылIэгъэ материалхэм атегъэпсыкIы-гъэу 2011-рэ илъэсым Урысые Федерацием и Уголовнэ ко-декс ия 285-рэ статья ыгъэнэ-фэрэ бзэджэшIагъэхэм атегъэ-псыкIыгъэ уголовнэ Iоф 14 Г. А. Кузьминым къыпагъэгъэ-джагъ ыкIи зэкIэ ахэр зы уго-ловнэ Iофэу агъэпсыгъэх. Хьы-кумыр Iофым хэплъагъ, къэс-Iогъэ бзэджэшIагъэр зезы-хъагъэм уголовнэ пшъэдэкIыж рагъэхъыгъ.

— Мы къэплотагъэхэм
джыри сыда къахэбгъэ-
хъожьын плэкIыщтыр?

— Къэлуагъэм хъушIт 2012-рэ илъэсым къолъхъэыхыным ехьылIэгъэ уголовнэ Iофи 10-мэ афэгъэхъыгъэ лъыхъон Iоф-шIэнхэр хэбзэхъумэкIо къу-лыкъухэм яIофышIэхэм зэрэ-зэрахъагъэр. Ахэм ащыщэу 7-р Уголовнэ кодексым ия 290-рэ статья, 3-р ия 291-рэ статья къахиубыгъэрэ бзэджэ-шIагъэх. Тызыхэт 2013-рэ илъэ-сым имэзи 4 къолъхъэыхы-ным ехьылIэгъэ уголовнэ Iофи 7 кызылуахыгъ, хэбзэхъумэ-кIо къулыкъухэм ищыкIэгъэ лъыхъон IофшIэнхэр зэрахъа-гъэх. Къыхэгъэхъожьыгъэмэ хъушIт 2012-рэ илъэсым къо-лъхъэыхыным ехьылIэгъэ уго-ловнэ Iофхэу хыкумыр зыхэп-лъагъэхэм ащыщэу 6-р хэбзэн-чъэу алахыгъэ шIухъафтынэу сомэ мин 25-м, зыр сомэ мини 150-м зэранэсыщтыгъэхэр, зы уголовнэ Iофыр сомэ милли-оным зэрехъуштыгъэр. А щы-сэхэм къагъэлъагъо къамы-шIэнхэм, амыгъэпщынэнхэм щыгугъыхэзэ къолъхъэыхы-ным пыщагъэ хъугъэхэр хъы-зэрэтхэтхэр. ГухэкI нахъ мы-шIэми, хэбзэхъумэкIо къу-лыкъухэм яIофышIэхэми ахэм афэдэхэр ахэтых. Гушъым пае, Адыгэ Республикэм хэгъэгу-кIоцI IофхэмкIэ и Министер-ствэ изы IофышIэ 2011-рэ илъэ-сым къолъхъэыхыным ехьы-лэгъэ уголовнэ пшъэдэкIыж рагъэхъыгъ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

— ТэшIэ хэбзэгъэуцугъэр гъэцэкIэжыгъэ зэрэхъу-рэм ехьылIэгъэ опера-тивнэ-лъыхъон Iоф-шIэнхэр хэбзэхъумэкIо къулыкъухэм яIофышIэ-хэм зэрэзэрахъэхэрэр. Шъуизэфэхьысыжхэм къагъэлъагъохэрэм нэ-луасэ тафэпшIын плэ-кIышта?

— Пшъэрылгъэу къытфагъэ-уцугъэм тегъэпсыкIыгъэу джы-рэблагъэ тшIыгъэ зэфэхьы-сыжхэм къолъхъэыхыным ыкIи IэнатIэу алыгъыр ашъхъэ ифедэхэм зэрафагъэлажъэ-рэм яхьылIэгъэ бзэджэшIагъэу тиреспубликэ щызэрахъагъэ-хэр нэрылгъэу къешIы. Ахэм къызэрагъэлъагъорэмкIэ, 2011-рэ илъэсым джащ фэдэ бзэджэшIэгъэ 49-рэ Адыгеим къыщыхагъэщыгъагъэмэ, гъэ-рекIо къыхагъэщыгъэр 56-м нэсыгъ. Тызыхэт илъэсым имэ-зиплI хэбзэхъумэкIо къулы-къухэм яIофышIэхэм зэрахъэ-гъэ оперативнэ-лъыхъон Iоф-шIэнхэм яшIуагъэкIэ бзэджэ-шIэгъэ 42-рэ къыхагъэщыгъ. ГъэрэкIо имэзиплI а чыагъэр 13-м шIокIыгъагъэп. Пчъагъэ-хэр нахъыбэ зэрэхъугъэхэм лъапсэ фэхъугъэр лъэныкъо-рыгъазэу къэлэгъуай, арэу щытми, хэбзэхъумэкIо къу-

лыкъухэм яIофшIэн нахъ зэ-рагъэлъэшыгъэр, яIэпэлэсэны-гъи зэрэхъуагъэр хэгъэунэфы-кIыгъэн фаеу сеплгы. ПшIэхэ-нэп хэбзэгъэуцугъэхэм къа-мыгъэщынагъэхэр, къамышIэн-хэм щыгугъыхэзэ мылкъум дихъыхыхэрэр бзэджэшIагъэ зезыхъагъэхэм ахэтынхэкIи.

— Къыхагъэщыгъэ бзэ-джэшIагъэхэр Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ыгъэнэфэрэ ста-тияхэм атегъэпсыкIыгъэу зэхэуушъхъафыкIынхэ хъумэ, сыда къяплолIэн плэкIыщтыр?

— Ышъхъэ ифедэхэр пхы-ригъэкIынхэм пылгъэу ежъ ишIоигъоныгъэкIэ къуалъхъэ язытыгъэми, шIогъэнэгъэ Iоф-кIэ къуалъхъэ алызыхыгъэми бзэджэшIагъэ зэрахъэ. Ахэр статья шъхъафхэу хэбзэгъэ-уцугъэм егъэнафэх. Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 290-рэ статья ыгъэнэфэрэ бзэджэшIагъэр гъогогъу 39-рэ зэрахъагъэу 2012-рэ илъэ-сым къыхагъэщыгъ. А статья-ям къыIорэр IэнэтIзехъэм къуалъхъэ зэраIыхыгъэр ары. 2011-рэ илъэсым ащ фэдэ бзэджэшIагъэу къыхагъэщы-гъагъэр 35-рэ хъуштыгъэ. Уго-ловнэ кодексым ия 291-рэ ста-тия бзэджэшIагъэу ыгъэнафэ-

рэр цыфым къуалъхъэ зэрари-тыгъэр ары. Ащ фэдэ бзэджэ-шIэгъэ 12 гъэрэкIо къыхагъэ-щыгъ. Джащ фэдэу къолъхъэ-тын IофымкIэ зэпхыныгъэ зезыхъагъэхэу нэбгыри 5 гъэ-рекIо агъэунэфыгъ. БлэкIыгъэ илъэсым республикэм ихэбзэ-ухъумэкIо къулыкъухэм яIофы-шIэхэм IэнатIэу зэрахъэрэр ашъхъэ ифедэхэм апае гъого-гъуи 5 кызыфагъэфедагъэу къыхагъэщыгъ. Уголовнэ ко-дексым ия 285-рэ статья (Iэ-натIэр пшъхъэ ифедэхэм апае кызыфэбгъэфедэныр) тызы-хэт илъэсым имэзиплI кы-кIоцI зэ аукъуагъэу къыхагъэ-щыгъ.

Къэслогъэ статьям тегъэ-псыкIыгъэ бзэджэшIэгъи 5 гъэрэкIо Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Ми-нистерствэ иIофышIэхэм агъэ-унэфыгъ. Оперативнэ-лъыхъон IофшIэнхэу тызыхэт илъэсым пыкIыгъэ пIалгъэм зэрахъагъэ-хэм яшIуагъэкIэ а статьям къыхиубыгъэрэ зы бзэджэшIа-гъэ щынэгъончъэнымкIэ феде-ральнэ къулыкъум и Гъэлоры-шIапIэу Адыгэ Республикэм щылэм иIофышIэхэм къыха-гъэщыгъ.

— Мы къэпIуагъэхэр
пчъэгъэ къодыех, бзэ-
джэшIагъэу зэрахъагъэр

Чыфэхэр зытежъугъэкIыжых

Чыфэ птелъымэ зэбгъэшIэн ыкIи унэм уимыкIэу ар птыжын зэрэплэкIыщтыр хыкум приставхэм я Фе-деральнэ къулыкъу и ГъэлорышIапIэу Адыгеим щылэм джыри зэ шъугу къегъэкIыжы.

Ащ пае хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и Гъэ-

лорышIапIэу Адыгеим щы-Iэм и Интернет-сайтэу www.

r01.fssprus.ru зыфиIорэм уихъан фае. «Банк дан-ных исполнительных про-изводств» зыфиIорэм «По-иск по физическим лицам» е «Поиск по юридическим лицам» зыфиIорэм утелун-кIэнышъ, уищыкIагъэхэр

интхэщтых. ГъэцэкIэкIо Iо-фым иномер ошIэмэ, «Поиск по номеру исполнительного производства» зыфиIорэм ухэхъанышъ, къэбарыр зэбгъэ-шIэн плэкIышIт.

Чыфэр зэрэптыжын фэе квиванциер ор-орэу къыдэб-гъэкIын амал щыл е системэу QIWI зыфиIорэм исайткIэ ар птыжын плэкIышIт.

Чыфэ зытелъхэр хыкум приставхэм якIолIэнхэ фае, сыда плэмэ егъэзыгъэкIэ чы-фэр арагъэпшыныжынэу е Урысые Федерацием икIын-хэ фимытхэу унашъо щылэн ылтэкIышIт.

Хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэлорышIапIэу Адыгеим щылэм ипресс-къулыкъу

Тимэзхэри типсынэкЛэчъхэри орэкъабзэх

Тыкэзыуцухьэрэ дунаим икэуухьумэн и Дунэе мафэ ехьулэу тимэзхэмрэ типсынэкЛэчъхэмрэ кэбзэнхэм атегэпсыхьэгээ Иофтхьабзэр чылопс паркэу «Тхьачышху» зыфиорэм шызэрахьагъ. Ащ кЛэщакло фэхьугьэр чылопс паркэу «Тхьачышхом» ипашэхэр ары. Ащ хэлэ-

жыагъэх Адыгэ Республикэм тыкэзыуцухьэрэ дунаим икэуухьумэнкЛэ, чылопс кэакуаплэхэмкЛэ ыкли ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлэ ИофхэмкЛэ и Гьэорышлагъэ, Адыгэ Республикэм зеклонымрэ зыгэпсэфыплэхэмрэкЛэ и Комитет ялофышлэхэр, Адыгеим спорт зеклонымкЛэ и федерация хэтхэр, АКЪУ-м истудентхэр, МКЪТУ-м иэкологическэ факультет истудентхэмрэ икЛэлэегъаджэхэмрэ, тыкэзыуцухьэрэ дунаим икэуухьумэн фэгъзэгъэ мыкэралыгъо гупчэу «НАБУ-Кавказ» зыфиорэм ипашэхэр, Мыекьопэ районым иадминистрация иллыкЛохэр, Мыекьопэ районым зеклонымрэ экскурсиехэмрэкЛэ кЛэлэцлыкЛыныбжыкЛэ гупчэу итым илофышлэхэр, Мыекьопэ районымкЛэ станицэу Дахьо игурит еджаплэ чЛэсхэр, шаклохэмрэ пцэжыашэхэмрэ яшьолыбь общественнэ организацие хэтхэр, журналистхэр, волонтер нэбгырэ 50 фэдиз.

дунаир шлу альэгъунэу, ащ фэсакъынху кьээрэгъуогъэхэм кьаджагъ. Зигугъу кьэтшыгъэ чыплэхэм якубзынкЛэ анахьэу чаныгъэ кьызыхьэгъэфагъэхэр станицэу Дахьо дэт еджаплэм ия 8-рэ класс ис Витя Ткаченкэмрэ Женья Гребенниковымрэ арых. ОБЖ-мкЛэ ахэм якЛэлэегъаджэр Артем Колесников. Я 8-рэ классым ис Анна Мурадянрэ Алина Генераловамрэ ахэм ауж зыкырагъэнагъэп. Ахэр апэрэу чылопс паркэу «Тхьачышхом» шылагъэх. ХэкЛэу кьаугъоигъэр (килограмм 80) хэкЛитэкьупЛэм ашагъ.

МКЪТУ-м истудентхэм хэкЛэхэм яугъоинкЛэ ащ фэдизэу чаныгъэ кьызыагъэфагъэп: Шестаковым игъэхьунэ нэсынхэ фаеу шытыгъэти, ахэм якъарыу кьызытырагъэнжыштыгъ. Чылопс паркым иинспектори 3-рэ Адыгеим спорт зеклонымкЛэ и федерация иинструкторхэм яеджаплэ иволонтери 5-рэ ягъусэхэу ахэм зекло унэ цыкЛур зэтырагъэпсыхьажыгъ, ланэмрэ пхьэнтЛэкухэмрэ яупхьужыгъэх. Сэнэхьатэу «Мэз хьызмэтыр» зы-

фиорэр зылэ кьызгъахьэхэрэри, ландшафт дизайнер хьу зышлоигъо Алена Павловари апэрэу чылопс паркым шылагъэх. Ахэм лъэсэу гъэхьунэм кьыплэуль чыплэр кьызэпакЛухьагъ, чэщыр чэтэн гъэлагъэм шырахыгъ, пхьэ машлоклэ шхыныгъохэр агъэхьазырыгъэх.

Аленэ кьызырилотъжыкыремкЛэ, кьушхьэу лъэс гъогухэм атэтхэу нахь лъагъу дэкуаехэ кьэс нахь чылытагъэ кьэхьуштыгъэ, ошх тЛэкуи кьыхидзыштыгъ. Арыти, апэрэ чэщыр Шестаковым игъэхьунэ зышитэхым фабэу тыфэпэгъагъэми, унэхэм тызэрарылыгъэзи кьызырэгъуочылыгъэр зэхэтшлагъ. КьыкЛэлыкЛорэ пчыхьэм зекло унэ цыкЛум ит хьакур дэгъоу дгъэплыгъэ. Ащ нэмыкЛэу ошлогум тилъэу, жьуагъохэм ядэхагъэ темыплэкЛэу бэрэ тыщысгъ. Ты-нэхэмрэ ттхьакЛумэхэмрэ тЛэкуи загъэпсэфыгъ: а чэщым телефонхэмрэ планшетхэмрэ лэкуи тшлыгъагъэх.

Тэ, кьэлэдэхэм, лъэшэу дгъэшлэгъуагъ пчэдыжыпэм шыхьэ горэм, етланэ мышгъэ шырымрэ мышгъэ анэмрэ ялгъужхэр зэрэтлэгъугъэхэр. Тыкэзыуцухьэрэ дунаим икэуухьумэн тегъэпсыхьэгъэ Иофтхьабзэм хэла-

жыэхэрэ тЛэкуи гумэкЛыгъо ащ хидзэгъагъэх. Ау зэкЛэри дэгъоу зэшлокЛыгъ. Тлэгъугъэр тшлогъэшлэгъонэу, тызэрэгъэчэфыгъэ тадэж кьэдгъэзжыгъ. Я 2-рэ курсым ихьэгъэ студентхэм зеклоныр лъэшэу агу рихьыгъ, чылопс паркым Иоф зэрэащлагъэр апэрэ илгъэс еджэгъумкЛэ практикэ фэдэу афалытагъ.

— Ныбжэ зэфэшхьафхэр зилэхэмкЛэ тызэрэгъуоу дэгъэхэр, тызэрэгъэдэлэжыагъэр лъэшэу дэгъу. Чылопсым нахь тызэрипхыгъ, тыгу нахь зэфихыгъэ хьугъэ, кьалэм кьэтымыгъэзжыгъ тшлогъоуи тыхьугъагъ, — игукъэкЛыжхэмкЛэ кьыд-дэгъошагъ Алена Павловари. — Зы лъэныкьомкЛэ, дэгъоу зыкьэдгъэпсэфыгъ, Тхьачышхом кьыплэуль чыплэхэр тыукъэбзыгъэх. Шыпкьэ, тшлагъэр ащ фэдизэу бэп, ау таужкЛэ лъэс гъогум кьырыкЛощтхэр нахь сакъынху, чыплэ дахэхэр амыушлоинэу тэгугъэ.

Чылопс паркэу «Тхьачышху» зыфиорэм илофышлэхэр кьы-хэлажыгъэхэ «Малый Тхач» зыфалорэм псэушхьэ пчъагъэу шыпсэурэр кьалытагъэти, кьушхьэ пчэн 11 ащ шагъэуныфыгъ.

Волонтерхэм ягъусэхэу ахэм лъэс гъогухэмрэ уцупЛэу «Юбилейный», кьушхьэу Корыто кьаплэуль чыплэхэмрэ аукубзыгъэх. ШыхэмкЛэ уцупЛэу «Ветреный» зыфиорэм ышхьэ тыралыхьащт псэолыпхьэхэр нагъэсыгъэх. Бгъагъэр загъэпсым, тетЛысхьаплэхэр ыбгъукЛэ кьыгуагъэуцуагъэх.

Волонтерхэм кьызырэгъуо-тагъэмкЛэ, чылопсыр зыушлоинхэрэр мыщ шаумысыгъэх. Ау кьушхьэушыгъухэм ялгъагъэ, жьым икьэбзагъэ аумэхьыгъэху, кЛочлэ лые кьахалыхьагъэу дэгъоу Иоф ашлагъ. Псынэклэ-чым мыжъуакЛэхэр кьырагъэтЛылэкЛыгъэх, ащ кьыплэуль чыплэхэр аукубзыгъэх.

Кьушхьэхэм бэрэ адэкЛогъэхэм ащ фэдэ зэхэшлэ лъэшхэр сыдыгъуи апэкЛэкЛых. Кьалэм кьагъэзжыгъыми, нэужкЛэ кьыкЛэлыкЛорэ зеклоным зызэрэфагъэхьазырыштым ахэр егулшысэх. Иофтхьабзэу «Тимэзхэри типсынэкЛэчъхэри орэкъабзэх» зыфиорэм изэхэцэн Адыгэ Республикэм икьэралыгъо учреждениеу чылопс паркэу «Тхьачышху» зыфиорэм шылажыгъэхэмкЛэ хэбзэшлу хьугъэ. Тыкэзыуцухьэрэ дунаим икэуухьумэн фэгъэхьыгъэ Илгъэсыр джыри Урысыем шылажыгъэкЛуатэ. КьыкЛэлыкЛощт лгъужхэм чылопсыр кьафэтыухьумэн, тинахьыжхэм афэдэу тыфэсакъыгъэ ащ тыдзеклон фае.

Марина ЛЕБЕДЕВА.
Сурэтхэр авторым иех.

Зеклонымрэ зыгэпсэфыплэхэмрэкЛэ Адыгэ Республикэм и Комитет итхьаматэ игуадзэу Г.Г. Дерзиянрэ журналистхэмрэ УАЗ-м тисхэу, студентхэр, кЛэлэегъаджэхэр, кЛэлэеджакЛохэр ГАЗ-66-м исхэу гъэхьунэу Тайвань дэж тыкэсыгъ ащ кьыплэуль чыплэхэр тыукъэбзынху.

Селуу Новопротхладнэм кьы-щегъэжыагъэу поселкэу Усть-Сахрай нэсыр гъогум изытет уезэгъын фэдэу шытыгъ. Сахрай кьызызэтынэкЛыр ары гъогум изытет лъэшэу кьызызэлы-хьагъэр. Ошх ужым машинэ-шхомэ раутыгъэ гъогум ушы-зеклонкЛэ кьин дэдагъ.

Ау гъэхьунэу Тайвань ты-кьызысым зэкЛэми жьышхо кьэтшжыгъ. Псыхьохуэ Большой Сахрайрэ Малый Сахрайрэ зыщызэхэлэджыгъэхэр чыплэр уемышлэкЛыжышхоу дэхэ дэдагъ. Гъогууанэм кьинэу шытшэчыгъэр ащ тпллэу ригъэзыжыгъ.

Шьугу кьэтэгъэкЛыжы Адыгэ Республикэм и Президенти УказкЛэ 1997-рэ илгъэсым чъэпыогъум и 8-м зэхашэгъэ чылопс паркым гектар 3700-рэ зэриубытырэр. Мы чыплэхэр зэрэдахэхэм кьахэкЛэу лъэс, экологие зеклоным хэхьоныгъэ ешлы. Илгъэс кьэс зекЛуабэ Тхьачышхом кьэкло. Ау, гухэкЛэ нахь мышлэми, республикэм шыпсэуэхэрэмрэ ащ ихьакЛэхэмрэ кьэбзэныгъэмкЛэ шапхьэу шылэхэр кьыдалыгъэхэрэп, зызшагъэпсэфыгъэ чыплэхэм хэкЛэхэр бэу кьауанэ.

Зигугъу кьэтшырэ паркым ипашэу Шэуджэн Инвер мы Иофтхьабзэм хэлэжыгъэ псэу-ми тхьашьуегъэпсэу ариуи, «Тимэзхэри типсынэкЛэчъхэри орэкъабзэх» зыфиорэ Иофтхьабзэр Адыгэ Республикэм иныб-

жыкЛэхэр тыкэзыуцухьэрэ дунаир шлу альэгъоу, ащ фэсакъхэу плугъэнхэм зэрафэло-рышлэрэр хигъэунэфыкЛыгъ. Ащ нэмыкЛэу гъэхьунэу «Тайвань», кьушхьэу Корыто, Шестаковым игъэхьунэу кьаплэуль чыплэхэм хэкЛэхэр ащаугъоинхэ зэрэфаем шигъэгъозагъэх.

— Зеклохэм кьагъэнэгъэ хэкЛэхэр лутхыжынкЛэу, псынэкЛэчъыр зэтэдгъэпсыхьажынкЛэу ыкли гъэхьунэу Ветренэм шылэ зекло унэ цыкЛур дгъэцкЛэжынкЛэу тимурат, — кьылуагъ Шэуджэн Инвер.

Дэхэо кьоджэ псэупЛэм ипашэу Г.А. Бородиным мыш фэдэ Иофтхьабзэр зэхэзыагъэхэм зэрафэрэр ариуи, тичылопс амыушлоинэу, ащ фэсакъынху ныбжыкЛэмэ кьаджагъ.

Тыкэзыуцухьэрэ дунаим икэуухьумэн фэгъзэгъэ мыкэралыгъо гупчэу «НАБУ-Кавказ» зыфиорэм ипашэу С.К. Дерзиян зэрэхигъэунэфыкЛыгъэмкЛэ, тыкэзыуцухьэрэ дунаим игъэкъэбзэн тегъэпсыхьэгъэ республикэ Иофтхьабзэм хэлажыгъэхэрэм япчъагъэ хэхэо зэпыт. Кьээрэгъуогъэхэм ар кьаджагъ чылопсыр кьагъэгъунэу, хэкЛэхэр ядэжэ зыдахьыжынкЛэу. Кьушхьэу Тхьачышхо тырахьащт сурэт анахь дахэмкЛэ зэнэкьокъум шытекЛорэм зекло палаткэ зэрэратыштыр ащ кьылуагъ. Зигугъу кьэтшыгъэ зэнэкьокъум икЛэуххэм афэгъэхьыгъэу ыужкЛэ макъэ кьышлэгъэу-жышты.

Адыгэ кьэралыгъо университетым испорт-зекло гупчэу «Эдельвейс» зыфиорэм ипашэу, АКЪУ-м истудент профком итхьаматэу Хьагъо Алыи компаниеу Nova Tour ишлу-хьафтынхэр зытефэхэрэм ари-тыжыгъэх, тыкэзыуцухьэрэ

ПЭНЭШЬУ Сэфэр

Цыхьэшлэгъудж

ЯныбжыкIэгъум зэныбджэгъугъэ, бэшлагъэу зэрэмыльэгъугъэ лIитIу къоджэ урамьм шызэулкагъ.

Гъэтхэ пчыхъэпагъ. Жыбгъэ макIи шымыIэу дунаир окъ-жыкыгъ, пчыхъэ рэхъатыгъ. Рэхъатныгъэр зыкуоштыгъэхэр къуаджэм пэблэгъэ орыжъым хъантIаркыу кышыкыакъэхэрэм амакъ. Тыгъэр джыри къомыхажыгъэгоми, игъолышIэ екIужыгъахэу, мэзышхоу къэлабгъорэм ыкIогъу зыкыуидзжыкIын кIодыеу благъэу шъхъаштыгъ.

ЛитIур зэлэгъу, зы хъаблэ кышыхъугъэх. ЯцIыкIугъом зы Iэмпыт IэхъомбитIур зэгончын зэрэмыльэкIыштым фэдэу тыдэ кIощтхэми, сьд ашIэштми зэгъусэщтыгъэх. Пчыхъэм зэкIыгъугъэхэми, зэрэмыльэгъухэу чэщ закыу тешлагъэр ашIуабэу пчэдыжъым кызырэушыжыкIэхэу зыр адрэм дэжъ чэщтыгъ. Тхъу тецIэлагъэу зым янэ хъалыгъу бзыгъэ кызыритырэм, иныбджэгъу хинэу ышхыщтыгъэп. ЕджапIэм зэдычIэхъагъэх, а зы классым зэдисхэу гурыт еджапIэр къаухыгъ, ау шыIэныгъэм гъогу зэфэшхъафхэм атыришагъэх.

Пчэнахъокъо Байзэт юрист сэнэхъат зыргъэгъотыгъэ, ЩазмашIэкIо Бамбэт еджэпIэшхо горэми чIэхъан ымыльэкIэу къуаджэм кыдэнагъ. Ахъщэ бэу кышыгъэхъэн гухэлъ иIэу Темырым кIуагъэ. Ащ ильгэс щэкIэ къэтыгъ. Ащ фэдызм зэныбджэгъуитIур зыкIи зэрэлъэгъугъэхэп.

— Мыдэ мы слъэгъурэр! — зымышIэжъэу Бамбэт Байзэт зыжэхидзагъ. — Сыдэу дэгъоу услъэгъугъа, ныбджэгъужь, бэшлагъэба тызызэрэмыльэгъугъэр!

— Ары, ары, Бамбэт, сэри боу уинэлъэгъу кыIэхъопсыщтыгъ, — Байзэт IапIэ рищэкIыгъ.

Ащ нахъ Байзэт кымылоу Бамбэт пыплъыхъэу уцугъэ. Итеплъи зэрэфэпагъэри ыгу рихъыгъэп. Гурыт еджапIэм шеджэхэ зэхъум кIэлэ шьонтIэуштыгъэр ары Iоуджы Бамбэт пшIэжыщтгъагъэп. Одыбз, пчэгъум фэдэу зандэ. Ыныбжэ джыри ильгэс шъэныкъом нэмысыгъэми, зэлъэгъэ жъугъэхэм ынэгъу зэхъахъытагъэ. АдыипцIэу шъхъац Iужы шIуцIабзэщтыгъэри шыIэжъэп, шъофым кыинэгъэ къурэхэм яхъырхэу зэблэпIыкIэхэу шъхъашъом кытенагъэхэр къэра-

бэу фыжыбзэх. Ынэ къэрэ инхэу нэутхагъэр зыкIизэу гушIопсэу кыиоплъыштыгъэхэр кIосагъэх, начIэм куоу чIэсых. ЧIэбдыгъэкIи угу фэмыгъунэу, ышъо зыфэдагъэр гъэунэфыжыгъуаеу ушъокугъэу цы кIэко зэпылъ шыгъ. Джанэу чIэлъыри ащ дештэ. Алъэдакъэхэр хъокIыгъэхэу цокъэ шъхъэкуитIум арыт. Байзэт Бамбэт кыпыплъыхъ-кыпыплъыхъи кыфидзыгъ:

— Арэп, Байзэт, мы уздэщылагъэм ушагъашхэщтыгъэба сэлэ, кIэлэ шьонтIэуу удэкIыгъагъ, кIэмышIкIэм фэдэу упсыгъуабзэу укыдэхъажыгъ. Къуаджэм удэкIын, Темырым укIон зэхъум ахъщэ бэу кышыбгъэхъэнышъ, «Волгэм» уисэу укъэкIожыштыгъэба, тыдэ шыла уи «Волги»?

Зэрэшъой-чыери Байзэт иныбджэгъу фыхигъэпсы шIоигъуагъ, ау ыгу хъуIэпэнэу фэягъэп.

— Машинэр хэгъэкIи, ныбджэгъужь, сшъхъэ псаоу къэсхъыжыгъэм эсэгъ, — ыуагъ Бамбэт.

— Сыда ащ фэдызэу кыиохъулагъэр? — къэгъулагъ Байзэт.

— Ар къэбар кIыхъэ хъушъ, — кыиотэнэу зэрэфэмыер Бамбэт кыыхъыгъ.

— Сыда, сэркIэ шъэфа? Сэ кыисэмыуатэмэ, хэта зэпIотэнэу, сэщ нахъ укызэхышIыкIынэу уилэр?

— Адэ арэу оIомэ кыпфэсIотэн, ау къэбарыр кIыхъэ хъушъ, уемызэщэу укъедэлуным уфэхъазырмэ, — къешIугъ Бамбэт. — ЧIыплэ дэигъэп сызэрыфэгъагъэр, дышгъэ кызыщычIахырэм сыкIогъагъ. IофшIэныр кыиныгъэми, лэжъапкIэу къатырэр мэкIагъэп. Ары шъхъае, цыфым зы хъыбэигъэ хэлъ: нахъыбэу кыIэклахъэ кысэ кэнагъэм лъэбанэ. Сентэйпсыягъ кыисэхъулэгъэ пстэур кыисэзышIагъэр нахъ, «Волгэм» сисэу къуаджэм сыкъэкIожыкIын слэкIыштыгъ...

Бамбэт игушыIэ зэпигъэуэгъэ, кыиотыр кыин кызырэхъыурэр кэшIэгъоагъэп. Плэгъызу тIэ-кIурэ шыти, хэщэтыкIи кыиодзэжыгъ:

— Аргъой мыцакъэрэ адыгэ мытыгъорэ шымыIэу аIоба, ар къэзгъэшъыпкъэжыгъ, дышгъэм сенэцIыгъ. Дышгъэр зыхэлъ пшахъом «самородкэкIэ» еджэхэу та-кыыр зытIушъ кыизхэсэгъуатэм, сыкъамышIэным сышыгъугъэу сыдырыгъэ, ау сыкъашIагъ. Ащ кыиолыкIыкIуагъэр кысэмыло-жыкIыми ори къэпшIэгъэхэн фае, судым сиIоф ыIуи, ильэситфэ хъапсым сычIэсынэу кыыстырилъхъагъ. Къэсыухи сыкъызэкIожыкIым, бзылфыгъэ дэхагъэу сIорэп, а сэ сыздэщылагъэм бзылфыгъэр шымакI, узхэлъыхъухъан шыIэп, ау псэогъоу сиIагъэр нэмыкI дэкIожыгъэу кычIэкIыгъ. IофшIапIэми саштэжыгъэп, нэмыкI IофшIэни симыIэу сыкъэнагъ. СыкъэкIожыкIын сIуагъэкIи сыкъызэрэкIожыкIын ахъщэ сиIагъэп. Сыд сэ сшIэнэу кыисфэнэжыгъагъэр? Тыгъоныр ары, ау уемысагъэ зыхъукIэ ари IэшIэхэп. ПсынкIэу сыкъашIэти, хъапсым сычIадзэжыштыгъ. Хъапсым зэ чIэфэгъахэр кычIэкIыжыгъэкIи цыф тэрэз мыхъужыштыгъэу зэралорэр сэ сшъхъэ-кIэ сыушэтыгъэ. Хъапсыр сиунэ-зэ къэсхъыштыгъ, — кыухыгъ Бамбэт.

— Адэ джы сыдэуштыгъэ укъэкIожыкIынэу хъугъа? — къэупчIагъ Байзэт.

— Ащ игугъу къэсымышIымэ нахъышIу, — хэщэтыкIыгъ Бамбэт. — Цыфыгъэ напэр зэрэчIэсынэпагъэм ар зэу ишыхъат, ау укысэупчIыгъахэшъ, тизэныбджэгъуныгъэ ихъатыркIэ, хэти игугъу фэмышIынэу сыпшыгъугъэу кыпфэсIотэн. — Зыгорэм кыизэхихыным тещыныхъэрэм фэдэу зиплъыхъи кыыригъэжыгъ. — Кызыгурыуагъ къуаджэм сыкъэмыкIожымэ шыIагъэу сиIэщыт зыфэдэр, ары шъхъае, гъогупкIэ сиIагъэп. Унэгъо бай горэм чэщым секIуи, лIым сыкъызешIэм, шъэжыкIы кIэлъыкIыгъэу сIыгъымкIэ хэзгъафI кысэхъункIагъ, псынкIэу сшъхъэ къэсхъыжыгъыгъ. Джы о къэIуат, сыда пшIэрэр, сыда уишыIагъэр?

— АлахъымкIэ шыкур, сэ гумэ-кIыгъо сиIэп, — ыуагъ Байзэт. — Сызэрэплэгъоу сишIугъу. — Байзэт ар ежъ кымыложыкIыми, итеплъэ кыиуатэщтыгъ. ИныбжыкIэгъум кIэлэ псыгъо къогъуштыгъэр Iэм-лэм хъугъэ. УяпIэс-кIумэ лъы къарыутхын зыфалорэм фэдэу ынэгъушхъытIу шэплъыбз. КIэракI. КIэко зэпылъ ежъашъо, хъатэу кыхэмышъэу джэф шъолъырхэр илэхэу, шыгъ. Джэнэ шагъо, шэлъы пIоми хъунэу, ащ чIэлъ. Галстук плъыжы ыпшгъэ дэлъ. — СызфэныкIо шыIэп. IэкIыб хэгъэгъу кышашIыгъэ машинэ лъапIэ сигараж чIэт. Псэогъуи сиI. Ар ори дэгъоу пшIэрэ бзылфыгъ, гурыт еджапIэм тычIэс зэхъум джа узфалIэщтыгъэ, делэ уехъулIэным унигъэсэу угу хэпкIэгъэгъэ пшъашъэр. ДжэмышхышIэмэ япшгъэшъэ Зурыет ары. Шъаорэ пшъашъэрэ фэзгъотыгъ. КIалэм сэщ фэдэу юрист сэнэхъат зэригъэгъотыгъэ, IофешIэ, пшъашгъэми университет кыухыгъ, унагъо иI. Арышъ, сытхъаусыхъным сиIоф тетэп.

— Адэ къэпIуагъэпи сызэрэоупчIыгъыр, о сыда пшIэрэр? — къэгъулагъ Бамбэт.

— ТыгъокIо, бзэдэжшIэ, укIа-кIохэр кыхэжэгъыгъэнхэм, ахэм яIоф зэхэфыгъэным пыл гъэлоры-шIапIэу районым иIэм сырипаш.

— Ы! — зэхихыгъэм кыиIи-гъэщтагъэу кIэкуукIыгъ Бамбэт. КIэгъожыгъ ежъ бзэдэжшIагъэу кыолхэр кызырэфIотагъэхэм.

Байзэти ащ гу лъытагъ.

— Умышъ, синыбджэгъужь, тызэныбджэгъу хъаулыя, ащ ихъатырми, сэ сиягъэ кыиозгъэкIыштыгъ.

Ащ ыгу нахъ кыыгъэIэсагъэу Бамбэт ядэжъ къэкIожыгъ, гъолыжыгъэ. Чэщыр хэкIотагъэу пчъэм зыгорэ кызытеом, ыгучIэ изыгъ. Пчъэр зыуехым, милиция шъуашэ ашыгъэу нэбгыритIу пчъэлум Iутыгъ, гъучI пшъэхъукIэ ыиIтIу зэралхи, машинэм рагъэ-тIысхыи, Iуащыгъ.

2013-рэ ильэс.

Шъынэхъо Налбый ятэжъ Хъаджмэт, ильэсишгъэм хъазырэу благъэу екIо-лагъэр, джы симэджэ хылыгъэу пIэм халыр, къэбар къэлотэным фэкъулэгъэ. Кыиотэн икъуни ышIэщтыгъ. Ащ фэшI кIымэфэ пчыхъэхэм хъаблэм дэс лыжыкIэр зэщтегъэу кыифакIощтыгъэх, чэщныкIо охъуфэ кыиуатэхэрэм ядэлухэу зэхэсштыгъэх. Дунаир кызыфабэрэми шагу дэхагъум дэжъ щыт пхъэнтIэкIу кIыхъэм, дэшхо чыгышхо зышъхъаштыгъ, тесхэу Хъаджмэт кыиуатэхэрэм ядэлущтыгъэх. Налбий икIэсагъ ахэм ашъхъашытэу ятэжъ кыиуатэхэрэм ядэлуныр, шIогъэшIэгъоныштыгъэх.

Ары, ятэжъ ары, апэу къэзы-Iуатэу Налбий зэхихыгъагъэр

Жъогъохэчъ

Цыф пчъагъэу дунаим тетым фэдиз жъуагъо ошъогум исэу, лIэрэм ижъуагъо къефэхъыжъэу. Ар иныбджэгъухэм кызыфиуатэрэм кыдэхъащыштыгъэх. КыраIоштыгъ: «Ар о пшIошъ мэхъу, ара? Жъуагъор кыхъэчъэу зэрэплэгъуштыр зэгъорэ дэд, ащ нахъыбэ мы дунэешхом темылIыкIэу пIоныр делагъ». Анахъэу кыфаIэ-тыштыгъэр ятэжъ еджагъэу, гъэсагъэу зэрэщымытыр, дунаим шы-хъухэрэм хэшIыкI афыримыIэу ары. Ежъыми ащ джэндэжш ыгу кыыригъахъэщтыгъ.

Мэфэ реным Налбий ятэжъ

кIэрысыгъэти, жыи тIэкIу зыIуи-гъэхъан гухэлъ иIэу унэм кыи-кIыгъ. Гъэтхэ пчыхъагъ, дунаир фабэу, окъ-жыкIэу рэхъат дэ-хагъ. Ошъогур гуынджэ лъэкIы-гъакIэм фэдагъ, жъогъо жъугъэр шызэпэшIэтыштыгъ. ЧыгышкIэ гъумэу шагу дэлъым тегъолъ-хъагъ. Ынэгъу дэгъэзыягъэу ошъо-гум дэплъыеу шылыгъ. Гуыш-сэм зылэкIиубытагъ. Ежъ ышъхъэ-кIэ зеушэтым, кыыгурыIуагъ поэт цIэрыIоу Александр Пушкиным усэкIэ ытхыгъэ романэу «Евгений Онегин» зыфиIорэр кызырэрри-гъэжэрэ гушыIэхэм шыпкъагъэу

ахэлъыр, сымаджэм укIэрымыкIэу чэщи мафи укIэрысыныр кыин дэдэу зэриIорэр.

Налбий жъуагъохэми алъы-плъэщтыгъ. Ахэм янэф зэфэдагъэп. Зырызхэр анэ кыиIэу шIэтышты-гъэх. Ахэм алъымыIэхсэрэри, ерэгъэ дэдэу къэлабгъохэрэри ахэ-тыгъэх. Ахэм алъыплъэзэ Налбий зэриIожыгъэ: «Мазэм энэкъо-кыух пIонэу лъэшэу шIэтыхэрэр ныбжыкIэхэм, адрэ ерагъэу къэ-лабгъохэрэр жыхэм яжъогъонхэ фае...»

ОшIэ-дэмышIэу жъуагъо горэ кыхэлъэти, ошъогум лъэгъо нэф шыхигъэтхыи, кIодыжыгъэ. «Ар сэ сятэжъ ижъогъон фае» кызы-щылъэтыгъ Налбий. Унэм кызы-зельдэжъым, ятэжъ ыпсэ хэкIы-гъэхагъ.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Экономика йофшэн лъэпкхэмкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ кыфIорышIэхэрэм ялофышIэхэм лэжъапкIэ зэраратырэ Положением зэхъокIыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ кыфIорышIэхэрэм ялофышIэхэм лэжъапкIэ зэраратырэ шыкIэр нахьышIу шыгъэным тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо сшIы:**

1. Экономика йофшэн лъэпкхэмкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ кыфIорышIэхэрэм ялэжъапкIэ ехьылIэгъэ Положениеу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ ильэсым мэкьюгум и 1-м ышIыгъэ унашъоу N 113-р зытетэу «Экономика йофшэн лъэпкхэмкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ кыфIорышIэхэрэм ялофышIэхэм шIэпхъакIэхэм адистгэу лэжъапкIэ зэраратышIтым ехьылIагъ» зыфиIорэмкIэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр, 2009, N 6, 12; 2011, N 8, 9; 2012, N 11) мыщ фэдэ зэхъокIыныгъэхэр фэшыгъэнхэу:

1) а 1-рэ разделым а 1.7 — 1.8-рэ пунктхэр хэгъэ-хьогъэнхэу ыкIи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«1.7. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет, иавтоном учреждениехэм ялофышIэхэм лэжъапкIэмкIэ яфонд зрагъэуIу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылькукIэ ыкIи фэдэ къэзытырэ йофшIэным кыхэкIырэ мылькукIэ.

1.8. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо казеннэ учреждениехэм ялофышIэхэм лэжъапкIэмкIэ яфонд зрагъэуIу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет бюджет пшъэрылхэмкIэ илимит гъэнэфагъэхэм кьапкырыкIыхэзэ.»;

2) я 2-рэ разделым: а) ия 2.3-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«2.3. Профессиональнэ квалификационнэ куп гъэнэфагъэхэмкIэ учреждениехэм ялофышIэхэм яокладхэм, лэжъапкIэмкIэ яставкхэм компенсации мэхьанэ зилэ тынхэр зафтырагъахьорэр федеральнэ хэбзэгъэуцугъэмкIэ ыкIи Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ-кIэ нэмыкI амалхэр кыдэмыльытагъэ зыхьукIэ ары.»;

б) я 2.3.1-рэ пункткIэ хэгъэхьогъэнхэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«2.3.1. Учреждениехэм ялофышIэхэм кIэгъэгущIу мэхьанэ зилэ ахьшэу аратышIтыр зыфэдызыр ыкIи ащкIэ шапхэхэр коллектив зэзэгъыныгъэхэмкIэ, чIыпIэхэм ащаштэрэ шIэпхэ актхэмкIэ агъэнафэх, учреждениехэм аIутхэм ялофшIэн шIуагъэу кыкIаIорэмрэ учрежде-

ниехэм агъэуцугъэ шапхэхэмрэ кьапкырыкIыхэзэ.»;

3) я 4-рэ разделым:

а) ия 4.2-рэ пункт:

— гушыIэхэу «(кIэлэегъаджэхэр ахэмытхэу)» зыфиIохэрэр хэгъэкIыжыгъэнхэу;

— пчъагъэу «0,10»-р пчъагъэу «0,5»-кIэ, пчъагъэу «0,15»-р пчъагъэу «1,0»-кIэ зэблэхьугъэнхэу;

— мыщ фэдэ абзацхэм кIуачIэ ямыIэжъэу лытэгъэ-нэу:

«КIэлэегъаджэхэм апае коэффицентыр кьалэты:

1) апэрэ квалификационнэ категория ялэ зыхьукIэ — 0,25-м мынахьыбэу;

2) апшъэрэ квалификационнэ категория ялэ зыхьукIэ — 0,50-м мынахьыбэу.»;

б) ия 4.10-рэ пункт:

— гушыIэхэу «(кIэлэегъаджэхэр ахэмытхэу)» зыфиIохэрэр хэгъэкIыжыгъэнхэу;

— пчъагъэу «0,05»-р пчъагъэу «0,1»-кIэ, пчъагъэу «0,10»-р пчъагъэу «0,2»-кIэ, пчъагъэу «0,15»-р пчъагъэу «0,3»-кIэ зэблэхьугъэнхэу;

— мыщ фэдэ абзацхэм кIуачIэ ямыIэжъэу лытэгъэ-нэу:

«Педагогическэ стажэу яIэм пае кIэлэегъаджэхэм лэжъапкIэмкIэ яставкэ тельытэгъэ коэффицентыр мыщ фэдизэу кьафалэты:

1) ильэси 5-м шегъэжъагъэу ильэси 10-м нэс йоф зышIагъэхэм — 0,10-м мынахьыбэу;

2) ильэси 10-м шегъэжъагъэу ильэс 20-м нэс йоф зышIагъэхэм — 0,20-м мынахьыбэу;

3) ильэс 20-м ехъу йоф зышIагъэхэм — 0,30-м мынахьыбэу.»;

в) я 4.13-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнхэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«4.13. ЛэжъапкIэм пае Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхагъэкIырэ мылькур Адыгэ Республикэм икъэралыгъо казеннэ учреждение кIэгъэгущIу мэхьанэ зилэ тынхэу ыгъэфедэн ылтэкIышт.»;

4) я 5-рэ разделым:

а) ия 5.1-рэ пункт гушыIэхэу «Положением мы ирадел кышчыдэлъытэгъэ» зыфиIохэрэр хэгъэкIыжыгъэнхэу;

б) я 5.2-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнхэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«5.2. Учреждением ипащэ иоклад зыфэдызышIтыр йофшIэн зэзэгъыныгъэмкIэ агъэнафэ.»;

в) я 5.3-рэ пунктхэм кIуачIэ ямыIэжъэу лытэгъэнхэу;

г) я 5.4 — 5.5-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнхэу ыкIи ахэр

мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«5.4. Учреждением ипащэ гурытымкIэ лэжъапкIэу кьыратырэмерэ учреждением илофышIэхэм гурытымкIэ ялэжъапкIэрэ зэрэзетекIын фаер Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ егъэ-нафэ ыкIи ар фэди 4-м ехъу хьуштэп.

5.5. Учреждением ипащэ иоклад агъэнафэ зыхьукIэ, лэжъапкIэмкIэ лээныкыоу зыхахьэрэр кьыдалгытэ. АщкIэ Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ ыгъэнэфэгъэ шапхэхэмрэ мы Положением игуадзэу N 6-м ит пчъагъэхэмрэ кьапкырыкIых.»;

д) я 5.8-рэ пунктхэр мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«5.8. Учреждением ипащэ кIэгъэгущIу мэхьанэ иIэу ахьшэу ратырэр зыфэдызыр, учреждением ипащэ илофшIэн шIуагъэу кьытын фаемкIэ шапхэхэр зыгъэ-нафэрэр Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерств ары.»;

е) я 5.10 — 5.11-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнхэу ыкIи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«5.10. Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ унашъо зеришIырэм тетэу учреждением ипащэ илофшIэн шIуагъэу кьытырэр кьэ-зыгъэнафэрэр федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм ыкIи (е) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъо-хэм адистгэу лэжъапкIэм зэрэхъуагъэр хэмытэу, блэкIыгъэ ильэсым егъэпшагъэмэ, отчет кьызыфащIырэ ильэсым учреждением илофышIэхэм гурытымкIэ ялэжъапкIэ кьызэрэхъуагъэр ары.

5.11. Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ фитыныгъэ иI учреждениехэм лэжъапкIэмкIэ яфонд шыщ Iахъэу Министерствэм пэ-цэныгъэ шьезыыхьэхэрэм анахьыбэмкIи атефэрэмрэ Министерствэм пэцэныгъэ шьезыыхьэхэрэм афэгъэ-зэгъэ IэнатIэхэм яспискэрэ ыгъэнэфэнхэу.».

2. Официальнэу кьызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зыте-шIэкIэ мы унашъом иположениемэ янахьыбэмэ (мы унашъом ия 1-рэ пункт ия 3-рэ подпункт иабзацхэу «а»-мрэ «б»-мрэ ахэмытхэу) кIуачIэ ялэ мэхъу. Мы унашъом ия 1-рэ пункт ия 3-рэ подпункт иабзацхэу «а»-мрэ «б»-мрэ 2013-рэ ильэсым мэлылфэгъум и 1-м кьы-щегъэжъагъэу кIуачIэ ялэ хьугъэ.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМШЫЛ Мурат

кь. Мыекъуапэ,
мэлылфэгъум и 15, 2013-рэ ильэс
N 88

Адыгэ Республикэм йофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Республикэ спартакиадэ зэхэцэгъэным ехьылIагъ

Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэу «Адыгейм икIэлэцIыкIухэр» зыфиIоу 2012 — 2014-рэ ильэс-хэм ателытагъэу, Адыгэ Республикэм йофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2011-рэ ильэсым мэкьюгум и 30-м ышIыгъэ унашъоу N 150-р зытетымкIэ аухэсыгъэр гъэцкIэгъэным тегъэпсыхьагъэу **унашъо сшIы:**

1. Сэкьатныгъэ зилэ кIэлэцIыкIухэм апае республикэ спартакиадэу «УзыфырыкIужьмэ, спортми ушытэкIлошт!» зыфиIорэм ехьылIэгъэ Положениер гуадзэм диштэу ухэ-сыгъэнхэу.

2. КIэлэцIыкIухэм, бзылфыгъэхэм, унагъом ялоф-хэмкIэ отделым ипащэу Н.М. Абрэджым зигугъэ

кьэтIыгъэ республикэ спартакиадэм изэхэцэн фэгъэ-зэгъэнхэу.

3. Мы унашъом зыкIэтхэхэрэ нэуж мэфитфым кьы-кIоцI кьэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долго-ленкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм йофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкIэкIо кьулыкIухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгейм», «Адыгэ макъэм», мазэ кьэс кьыдэкIырэ тхылгъэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр» зыфиIорэм кьа-

щыхаутыным пае мы унашъор аIэкигъэхьанхэу;

— Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшIэпхэ пра-вовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIапIэ мы унашъор Iэки-гъэхьанхэу.

4. Мы унашъор зрагъэцакIэрэм гъунэ лысфынхэу сшъхьэкIэ зыфэсэгъазэ.

Министрэу Наталья ШИРОКОВА

кь. Мыекъуапэ,
мэлылфэгъум и 24-рэ, 2013-рэ ильэс
N 84

Адыгэ Республикэм йофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фэло-фашIэхэр (йофшIэнхэр) гъэцкIэгъэнхэм пае къэралыгъо пшъэрылхэр зэрэзэшIуахырэ гъунэ зэрэпшафырэ ШыкIэр ухэсыгъэным ехьылIагъ

Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ и Министерствэ 2012-рэ ильэсым мэкьюгум и 13-м ышIыгъэ унашъоу N 120-р зытетэу «Къэралыгъо пшъэрылхэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм зрагъэцакIэрэм гъунэ зэрэпшафырэ шапхэхэр ухэсыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфиIорэм иположениехэр гъэцкIэгъэнхэм тегъэпсы-хьагъэу **унашъо сшIы:**

1. Бюджет (автоном) учреждениеу Адыгэ Республикэм йофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ кьыфIорышIэрэм къэралыгъо фэло-фашIэхэр (йофшIэнхэр) гъэцкIэгъэнхэм пае къэралыгъо пшъэ-рылхэр зэрэзэшIуахырэ гъунэ зэрэпшафырэ ШыкIэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. КIэлэцIыкIухэм, бзылфыгъэхэм ыкIи унагъом

ялофхэмкIэ отделым ипащэу Н.М. Абрэджымрэ соци-альнэ фэло-фашIэхэр гъэцкIэгъэнхэмкIэ отделым ипа-щэу Р.О.Батмэнымрэ мы унашъор бюджет, автоном учреждениехэу министерствэм кьыфIорышIэхэрэм япащэхэм аIэклагъэхьанхэу.

3. Кьэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголен-кэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм йофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкIэкIо кьулыкIухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэ-хьанхэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгейм», «Адыгэ макъэм», мазэ кьэс кьыдэкIырэ тхылгъэу «Адыгэ Республикэм

ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр» зыфиIорэм кьащы-хаутыным пае мы унашъор аIэкигъэхьанхэу.

— Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшIэпхэ пра-вовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIапIэ мы унашъор Iэ-клигъэхьанхэу.

4. Мы унашъор зрагъэцакIэрэм Адыгэ Республи-кэм йофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ ими-нистрэ иапэрэ гуадзэу А.Т. Осмэным гъунэ лыфынхэу.

Министрэу Наталья ШИРОКОВА

кь. Мыекъуапэ,
жьоныгъуакIэм и 23-рэ, 2013-рэ ильэс
N 106

ТИКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭР

Сурэтышым гъунапкъэ илэп

Урысыем исурэтышхэм я Союз хэтэу Александр Резюкиным илофшлагъэ фэгъэхыгъэ къэгъэлъэгъон Мыекьюапэ кыщызэуахыгъ. Ростов-на-Дону дэт художественнэ училищэу М. Грековым ыцлэкIэ щытыр 1970-рэ ильэсым кыуухыгъ. Театрэм исурэтышлэу еджагъэми, искусствэм нахъ куоу зэрэхэхащтым сыдигъуи пылъыгъ.

Адыгеим исурэтышхэм я Союз итхьаматэу Хьуажь Рэмэзан зэхэхэр зрищзэ, Александр Резюкиным искусствэм екIолэкIэ хэхыгъэ кызырэгъиго-тыгъэр зэфихысыжыгъ. Цыфым, тыкъэзыуцухэрэ дунаим ахылгагъорэм сурэтыр атыри-шыкIы зыхьукIэ, А. Резюкиным зэхьокIыныгъэ цыкIу-шюкIухэр афешых. Зытетым тетэу цыфыр сурэт ышIырэп. Теплъэу

иIэр кыгъээнэжъзэ, цыфыр къэпшIэжыныу сурэтыр егъэпсы. ЗыгъашIэрэ тхакIоу Александр Пушкиным исурэт псынIкIэу къэзымышIэжыгъэмэ къэгъэлъэгъуапIэм ташыIукIагъ.

Тиреспубликэ культурэмIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Нафиса Васильевар, сурэтышлэу Александр Манакьян, сурэтышлэу, археологэу ЛэупэкIэ Нурбий, нэмыкIхэри зэхэхэм кыщыгу-

щылагъэх. Н. ЛэупакIэм зэрилгы-тэрэмкIэ, Александр Резюкиным искусствэм гъунапкъэ фишIырэп. Цыфым ыгу илтым лыIэсы зэрэшIоигъор сурэтхэмкIэ кьелуатэ. А. Резюкиным илофшлагъэхэмкIэ уегъэгупшысэ, ушхы пшIоигъоу уахьтэ кыуегъэкIу.

Мыекьюапэ районым ар кыщыхьугъ. Адыгеим ичIыопс зэрэдэхэр сэнэушчыгъэу хэлтымкIэ кьегъэлъагъо.

— Сурэт пэпчэ псэ пытэу кысщэхьу, — еIо Александр Резюкиным. — Лъэшэу сигуапэ искусствэр зыгъэлъапIэхэрэр, кIэлэгъаджэхэр, ныбжыкIэхэр, синыйджэгъухэр къэгъэлъэгъоным кызырэкIуагъэхэр.

Сурэтым итхэр: **Хьуажь Рэмэзан, Александр Резюки-ныр, Нафиса Васильевар, су-рэтхэм атегущыIэх.**

НЫБЖЫКIЭХЭМРЭ ЩЫЭНЫГЪЭМРЭ

НыбжыкIэ гъэшIэгъонхэр тилэх. Гу-рыт еджапIэр къамыухызэ сэнэхьатэу кыыхахыщтым пэшIорыгъэшъэу зы-фагъэхьазыры. ЕджапIэ зэфэшъаф-хэм ачIэхьанхэшъ, яшIэныгъэ ха-гъэхьон ямурад. Ягъогухэр непэ зэ-хэкIыхэми, ныбджэгъуныгъэр щылэ-ныгъэм щылъагъэкIотэщт.

Зэпшъэшъэгъухэм гукъэкIыжышIухэр яIэх

Мыекьюапэ игурыт еджапIэу N 2-р мыгъэ къэзыухыгъэхэм ащыщых Гышц Дианэ, ЕмIыль Даринэ, Пщыдатэкъо Заирэ. Пшъашъэхэр адыгабзэкIэ дэгъоу мэгушыIэх, лъэпкъ искусствэм кыраIолIэн алъэкIыщтыр макIэп. Дахэу, экIужьхэр фэпагъэ-хэшъ, нэр пIэпахы. ШIэныгъэр тыдэ щыIэми улгыкIон зэрэфар дэгъоу къагурэIо. Зыр архи-тектор хьунэу фай, ятIонэрэм медицинэ сэнэхьатыр ипкIыхэмэ ахэмыкIэу кытылуагъ.

— ГукIэгъу зыхэлтым цыф-хэм шIу афишIэ шIоигъошт. Щытхьур фалоным паеп, — къа-луатэ пшъашъэхэм. — УгукIэ ащ уфэхьазырыныр тэ кыххэтхыгъ. Зэдеджэгъэ пшъашъэхэм су-рэт атетхын фаеу зятIоим, зэп-

лгыжыыхи, зэрэгъэгущIуагъэх. Апэрэу таIукагъэми, шъхьэи-хыгъэу къэгущылагъэх. Адыгэ Республикэм и Парламент зы-чIэт унэм ыпашъхьэ щытхэу, псыдэфыери кьэлъагъоу нэпэ-еплъ сурэтыр гъэзетым пае атет-хыгъ.

УзыщапIугъэ къалэр, респуб-ликэу узыщыщыр бгъэлъапIэхэм фэшI шэн-хэбзэ дахэхэр зепхьанхэ фаеу зэпшъэшъэгъухэм алъытэ. Тинахьыжъ лъапIэхэр, кIэлэгъа-джэу ялагъэхэр щысэ зытырахы-рэмэ ащыщых. Урысыем иныб-жыкIэхэм я Мафэ гушыIэ фа-бэу зэхэтхыщтхэр Мыекьюапэ щыпсэрэ пшъашъэхэм афэгъэ-хыгъэу плъытэ хьущт.

ГъашIэм шъуинасып щышъо-гъот, зэпшъэшъэгъухэр!

Пщыдатэкъо Заир, ЕмIыль Дарин, Гышц Диан.

КУШЪХЪЭФЭЧЪЭ СПОРТЫР

Европэм изэлукIэгъумэ ахэлэжъэщтых

Адыгеим испортсменхэм кушъхъэфэчъэ спортымкIэ гъэхьагъэу ашырэм псынIкIэу хэхьо. Урысыем изэнэ-къокъоу Самарэ щыкIуагъэм тиреспубликэ иллыкIохэм дышъэ медалитIу кыщахыгъ. Европэм изэнэкъокъу, нэмыкI зэлукIэгъухэм ахэлэжъэнхэу фитыныгъэ нэбгы-ри 4-мэ яIэ хьугъэ.

Тигъэзет кызырэгъиутыгъа-гъэу, Адыгэ кьэралыгъо универ-ситетым физкультурэмрэ дзю-домрэкIэ иинститут истудентэу Александр Евтушенкэм кило-метрэ 40 хьурэ гъогур экIэми анахъ псынIкIэу кыкIуи, Урысы-ем ичемпион щытхьуцIэр кы-фагъэшъошагъ.

ГъогугъуипIэ зэнэкъокъум Александр Куликовскэм апэрэ

чIыпIэр кыщыдихи, дышъэ медалыр ыпшъэ къырашIагъ. «Олимпиадэм ифестиваль» зы-фиIорэ зэнэкъокъоу Голландием щызэхашэрэм хэлэжъэнхэу А. Ку-ликовскэм зегъэхьазыры. ЗэлукIэ-гъухэр бэдзэогъу мазэм и 16 — 20-м яIэщтых.

Адыгэ кьэралыгъо университе-тым тарыхьымкIэ ифакультет СтIашъу Мамыр щеджэ. Километ-

ри 160-рэ хьурэ гъогур спортсмен-хэм кызаклум, нарт шъаом я 7-рэ чIыпIэр кыфагъэшъошагъ. Бэ-дзэогъум и 17 — 20-м Европэм изэнэкъокъоу Чехием щыкIошым СтIашъу Мамыр хэлэжъэщт.

Типшъашъэхэри апэ итхэм ащыщых. Ольга Дэйко ыкIи Кри-стина Савельевар Европэм изэ-нэкъокъу хэлэжъэщтых.

Адыгэ Республикэм кушъхъэ-фэчъэ спортымкIэ икIэлэцIыкIу-

ныбжыкIэ спорт еджапIэ иди-ректорэу Анатолий Лелюк кы-зэрэтилуагъэу, Урысыем изэнэ-къокъу Самарэ зыщызэхашэм, Адыгеим испортсменхэм тренер цIэрыIохэр къалгыплъагъэх. Урысыем ихэшыпыкIыгъэ ко-мандэ Адыгеим щыщ нэбгыри 5 зэраштагъэм тегъэгущIо.

Сурэтым итхэр: **СтIашъу Мамыр, ян, спортымкIэ па-шэхэр.**

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.

**Зэхэщыагъэр
ыкIи кыдэзы-
гъэкIырэр:**
Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
IофхэмкIэ, IэкIыб
кьэралхэм ащы-
псэрэ тильэп-
кьэгъухэм адыряIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи кьэбар
жъугъэм иамал-
хэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхьалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр
МЭШЛЭКЪО
Саид**

**ПшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретары**

**ЖАКIЭМЫКЪО
Аминэт**

**Редакциер
зыхьыIэр:**
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхьаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыпIэ гъэIоры-
шIанI, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4010
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2378**

Хэутыным
узыщIэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00